

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
Fırat University Journal of Social Science
Cilt: 22, Sayı: 1, Sayfa: 257-264, ELAZIĞ-2012

YÖRÜK ALİ EFE KUVVETLERİ VE DEMİRCİ MEHMET EFE KUVVETLERİ ARASINDAKİ ÇATIŞMA(19 Ağustos 1920)

Clash Between The Forces Of Yoruk Ali Efe And Those Of Demirci Mehmet Efe (19th August 1920)

Emine PANCAR

ÖZET

Denizli olayı halkın Demirci Mehmet Efe ve adamlarına olan hoşnutsuzluğunu iyice ortaya çıkarmıştır. Özellikle Tavas mıntıkasında Demirciye karşı duyulan öfke açık olarak gösterilir hale gelmiştir. Halka ise yaygın bir korku ve öfke hakimdir.

Demirci Mehmet Efe'nin adamlarının uygunsuz hareketleri Denizli olayı sonrasında da devam etmiştir. Demirci Mehmet Efe'nin 50 kadar adamının Karacasu civarında yaptıkları, Yörük Ali Efe'nin harekete geçmesine neden olmuştur. Yörük Ali Efe önce Demirci Mehmet Efe'yi uyaran bir telgraf göndermiştir. Aynı gün Muğla ve Havalisi Kumandanı Nuri Bey'e durum hakkında bilgi vererek, gerekli makamların olaydan haberdar edilmesini istemiştir. Ayrıca Aydın Mutasarrıfı Tevfik Bey'e de gelişmeleri bildirerek görüşünü sormuştur.

Mustafa onbaşı ve arkadaşlarının halkın huzurunu kaçıran faaliyetlerinin artması sonucu 19 Ağustos 1920'de çatışma kaçınılmaz olmuştur. Yapılan müsademed e Seyyar Jandarma Kumandanı Mülazım Halil İbrahim Efendi müfrezesi, Mustafa onbaşı ve arkadaşlarını etkisiz hale getirerek, asayişin teminini sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Demirci Mehmet Efe, Yörük Ali Efe, Mustafa Onbaşı.

SUMMARY

The Denizli event well revealed the people's dissatisfaction with Demirci Mehmet Efe and his followers. Particularly, the rage felt against Demirci Mehmet Efe in the Tavas district was explicitly shown. And the people were prevailed by an expansive fear and rage.

Improper behaviours of the followers of Demirci Mehmet Efe continued after the Denzili event as well. What some fifty followers of Demirci Mehmet Efe in the vicinity of Karacasu caused Yoruk Ali Efe to take action. Yoruk Ali Efe first sent a telegram which warned Demirci Mehmet Efe. He further provided Nuri Bey, commander of Mugla and its vicinity, with information on the circumstances and wanted any competent authorities to be notified of the event. Moreover, he also notified Tevfik Bey, Sub-governor of Aydin, of the developments and asked for his opinion.

As a result of the increase of the activities of Corporal Mustafa and his comrades which disturbed the people, clashes became unavoidable on 19th August 1920. In the skirmish which took place, the platoon of Lieutenant Halil Ibrahim Efendi, mobile gendarmerie commander, made Corporal Mustafa and his comrades ineffective, thus re-establishing the public order.

Key Words: Demirci Mehmet Efe, Yoruk Ali Efe, Corporal Mustafa.

GİRİŞ

Demirci Mehmet Efe ve Yörük Ali Efe kuvvetleri sadece bulundukları yerleri savunmakla kalmıyor, aynı zamanda Yunan kuvvetlerini sürekli baskınlarla taciz ediyorlardı. Fakat bu kuvvetler arasında tam bir işbirliği yoktu. Hatta efeler arasında kökleri gerilere dayanan çekişmeler

bulunmaktaydı. Bu çekişmelerin en önemlisi, birbirine 8 km uzakta ki Köşk ve Dalama’da bulunan Demirci Mehmet Efe ile Yörük Ali arasındaki uzlaşmazlık¹. Yörük Ali Efe’nin düşmana karşı ilk silahı kullanan olması ve Aydın savaşında gösterdiği kahramanlık, kendisine o çevrede nüfuz, itibar ve taraftar kazandırmıştı. Fakat kendisinin duygularını gizleyemeyecek derecede genç ve heyecanlı olması sebebiyle, kendisinden çok daha yaşlı, zeybeklikte kıdemli, zeybek reislerini yola getirme gücüne sahip Demirci Mehmet Efe, Kuva-yı Milliye’nin başına geçmişti. Demirci Mehmet Efe’nin cephede faaliyete başlamasıyla Yörük Ali Efe, Demirci Mehmet Efe’ye karşı samimi olmayan bir tavır aldı. Demirci Mehmet Efe’de, Yörük Ali Efeye karşı çekingen durumda kaldı².

Ağustos 1919 itibarıyla sayıları 4-5 bine ulaşmış olan Kuva-yı Milliye birlikleri Şimal ve Cenup namlarıyla iki mıntıkaya ayrılmıştır. Şimal mıntıkası Demirci Mehmet Efe, Cenup Mıntıkası Yörük Ali Efe tarafından komuta edilmektedir. Harekat esnasında bunların her ikisini de idare edecek Umum Kumandanlık vardır ki bu vazifeyi de Binbaşı Hacı Şükrü Bey üzerine almıştır. Ayrıca resmi vazifelerinden istifa ederek Kuva-yı Milliye’ye dahil olan küçük ve büyük rütbede bazı zabıtanda hareketi idare amacıyla vazife almışlardır. Kuva-yı Milliye askerleri arasında hususi bir düzen vardır. İtaatsizlik gösterenler, firar edenler, hırsızlık yapanlar, Yunanlılar lehine propaganda yapanlar efeler tarafından şiddetli cezalara çarptırılmışlardır³.

İlerleyen dönemde Kuva-yı Milliye muhalifleri menfaatleri için efeleri karşı karşıya getirmek istemişler ve zaman zaman bunda da başarılı olmuşlardır. Buna rağmen yaşanan gerginlikler Albay Mehmet Şefik Aker, Celal Bayar, Binbaşı Hacı Şükrü gibi vatanseverlerin gayretleri sonucunda en az zararla aşılabilmektedir.

Yörük Ali Efe Kuvvetleri Ve Demirci Mehmet Efe Kuvvetleri Arasındaki Çatışma

Demirci Mehmet Efe ve adamlarının kural ve otorite tanımaz hali Denizli Olayı ile tamamen ortaya çıkmıştır. Denizli halkı başlangıçtan beri Kuva-yı Milliye’ye büyük destek vermiştir. Fakat düşmanın yaklaşmasıyla birkaç muhalifin halkı kışkırtması istenilmeyen olayların yaşanmasına yol açmıştır. Yunan ordusu karşısında birlik ve beraberliğe en fazla ihtiyaç duyulan günlerde yaşanan bu acı olay halkta korku ve endişenin artmasına yol açmıştır⁴. Numune Taburu Komutanı Yüzbaşı Bahaddin Tavas’tan gelen bir şahıstan öğrendiklerini 12 Ağustos 1920 tarihinde Yörük Ali Efe’ye bildirdiği telgraf konuyla ilgili olması bakımından dikkat çekicidir. Buna göre Demirci ve adamları karşısında halkın durumu şöyledir: Tavaslıların Demirciye mukavemet hakkındaki teşkilatı hala mevcuttur. Demirci’nin asker toplama konusundaki emirlerine uyulmama kararı alınmıştır. Hatta Ahzı Asker marifetiyle toplanan 50 neferde “Biz Demircinin amaline hadim olmayız diyerek dağılmışlardır.” İki hafta kadar evvel Demirci’nin Yarengüme’ye hareket edeceği halk tarafından öğrenildiğinde 400 kişiden oluşan kuvvetleri Demirci’ye karşı mukavemet tertibatı almışlardır. Her halk tabakasından oluşan müdafaa teşkilatı heyeti “ferd-i vahid” kalıncaya kadar Demirci’nin Tavas mıntıkasına girmesini engellemek için mücadele etmeye karar vermişlerdir. Demirci Denizli hükümet konağında bulunmaktadır. Maiyetindekilerin bir kısmı ise Denizli’nin Tavas yolu üzerindeki pavyonlarda ikamet etmekte olup yolcuları rahatsız etmektedir. Halk hayatını tehlikede görmektedir. Buna karşı halk Yörük Ali Efe’ye büyük muhabbet göstermektedir. Bu bilgileri nakleden Yüzbaşı Bahaddin’in konu hakkındaki değerlendirmesi ise şöyledir: “Tavas mıntıkası dahilinde her yerde olduğu gibi Demirciye karşı büyük bir kin ve intikam hissi mevcuttur. Şu farkla ki hislerini izhardan ve

¹ İlhan Tekeli ve Selim İlkin, *Ege’deki Sivil Direnişten Kurtuluş Savaşına Geçerken Uşak Heyet-i Merkeziyesi ve İbrahim (Tahtakılıç) Bey*, T.T.K.B., Ankara 1989, s.162.

² Mehmet Şefik AKER, *57. Tümen ve Aydın Milli Mücadelesi (1918-1920)*, Yayına Hazırlayan; Ahmet Tetik, Ayşe Seven, Mahmut Yüksel Canbaz, Genel Kurmay ATASE Bşk. Yay., Ankara 2006, s. 235-236.

³ *TİTE Arş.*, K:111, G:2, B:2-9001

⁴ Sıtkı Aydinel, *Güneybatı Anadolu’da Kuva-yı Milliye Hareketi*, Vadi Yay., Ankara 2008, s. 337.

Yörük Ali Efe Kuvvetleri ve Demirci Mehmet Efe Kuvvetleri... mühim bir teşkilatla kendisini tehditten çekinmemektedirler. Sırf kendi cüret ve teşebbüslerinden doğan bu kuvvetlerin teyit ve teşyidi ve temini devamı için yapmakta olduğumuz teşkilatın Tavas mıntıkasına temdidi suretiyle kendilerine bir istinatgah gösterilmesi ve serian o mıntıkanın tahtı nüfuza alınması pek zaruridir...” Bahaddin Bey Tavas ve çevresindeki halkın Demirci’ye duydukları öfkenin ciddi sonuçlar doğurmasından endişelidir. Bu yüzden Yörük Ali Efe’nin teşkilatı bu mıntıkayı içine alacak şekilde genişletmesini istemektedir. Ayrıca gerek cephedeki ve gerekse cephe gerisindeki Tavas’lı efrat arasında askerliğe karşı büyük bir hoşnutsuzluk mevcuttur. Yüzbaşı Bahaddin bu durumu ise şu cümlelerle açıklamıştır: “Son zamanlardaki istihbaratımıza göre Menderes Alayı cephesindeki Tavashılarca ufak bir taarruz vukuunda derhal fırar etmek mukarrer olduğu gibi son taarruzda da bir tek mermi sarf etmeyerek derhal fırar eyledikleri malum bulunmakla mıntıkalarında teşkilat başlayınca buna karşıda bir aksülamel ihzar etmeleri varid-i hatırdır⁵.”

Demirci Mehmet Efe’nin kızanlarının uygunsuz hareketleri devam etmektedir. 17 Ağustos 1920 tarihinde Demirci Mehmet Efe’ye (Yörük Ali Efe tarafından yazılmış olsa gerektir) oldukça önemli bir telgraf gönderilmiştir. Buna göre Demirci Mehmet Efe’nin 50 kadar arkadaşı Karacasu tarafından gelerek ötede beride şekavet yaparak ahalinin huzurunu kaçırmakta, hatta bazılarını da dövüp yaralamaktadırlar. Bu yolsuz hareketlerin önlenmesi amacıyla gönderilen Jandarmaya pusu kurarak ateş açmaları sonucu iki nefer şehit olmuş bir neferde yaralanmıştır. Yapılan şekavet ve hakaretlerin çoktan kafi geldiği bildirilen telgrafta, bundan böyle bölgeye gelerek bu tarz yolsuz harekette bulunanların “selameti millet ve memleket namına icabına bakılacağı” bildirilmiştir. Askeri teşkilatın kendisiyle alakası kalmadığı, teşkilat-ı askeriye’nin doğrudan doğruya fırkalar emrine verildiği Demirci Mehmet Efe’ye hatırlatılmış ve “böyle mukaddes bir davayı bahane ederek ahal-i islamiyeyi eza ve cefa içerisinde bırakmanıza artık tahammül edilemez” denilerek “size son ve kati sözümlü söylüyorum. Cevabınızı bekliyorum” denilmiştir. Demirci Mehmet Efe kızanlarının halka yaptıkları uygunsuz hareketlerin çoğalması Yörük Ali Efe’yi harekete geçirmiştir. Çünkü bölgede Demirci Mehmet Efe’ye böyle bir telgrafi yazabilecek tek Yörük Ali Efe vardır. Muğla ve Havalisi Komutanı Yörük Ali Efe hakim olduğu bölgede halkın rahatsız edilmemesi için büyük gayret gösterdiği için Demirci Mehmet Efe’yi ikaz eden bu telgrafi göndermiş olsa gerektir⁶.

Aynı tarihte “Muğla ve Havalisi Kumandanı Nuri Bey Ağabeyimize” hitabıyla Yörük Ali Efe tarafından bir telgraf daha gönderilmiştir. Telgrafın başında Nuri Bey’in bölgeye teşrifinden duyduğu memnuniyeti ifade eden Yörük Ali Efe, kendilerini karşılaştırmak istemediği bir vakıanın meydana geldiğini belirtmiştir. Buna göre öteden beri millete eza ve cefa ettiği belirtilen Demirci Mehmet Efe bu kez de asker toplamak bahanesiyle 50 kadar arkadaşını Yörük Ali Efe’nin mıntıkası dahiline göndermiştir. Bunların ahaliye yapmadığı hakaret kalmamıştır. Ahaliden bazılarını yaralamışlar, bazılarının ise evlerini yakmışlardır. Gelişmeler hakkında bu bilgileri veren Yörük Ali Efe “Büyük Millet Meclisi ve Ali Fuat Paşa Hazretlerine bildirmeniz ricasıyla nasıl bir hattı hareket takip ve bunlara karşı nasıl muamele olunacağının süratle işaretini” Nuri Bey’den istemiştir⁷.

Yörük Ali Efe Demirci Mehmet Efe’ye gönderdiği telgrafın hemen ardından Nuri Bey’e bir telgraf göndererek Demirci Mehmet Efe’nin kızanlarının yaptıklarını haber vermiş ve uygulanacak yöntemin bildirilmesini Nuri Bey’den rica etmiştir. Yörük Ali Efe’nin hareket tarzı oldukça önemlidir. Yörük Ali Efe’yi diğerlerinden ayıran en önemli özellik beklide budur. Kendi başına buyruk hareket etmek yerine bölgesindeki yetkili bir kumandana durumu bildirerek izlenecek yolu sorması onun birlikte harekete, huzur ve güvenin korunmasına ne kadar önem verdiğini göstermektedir.

⁵ Askeri Tarih ve Stratejik Etüd Başkanlığı Arşivi K:3, G: 608, B: 1-2-3.

⁶ ATASE Arş., K:2, G: 275, B: 1-2.

⁷ ATASE Arş., K:2, G: 276, B: 1.

Yörük Ali Efe Demirci Mehmet Efe ve kızanlarının uygunsuz hareketlerini gerekli makamlara bildirirken, aşırı şüpheli bir yapıya sahip olan Demirci Mehmet Efe suçluluk kompleksi içinde 18 Ağustos 1920’de Mustafa Kemal Paşa’ya bir telgraf gönderdi. Telgraf özetle şöyledir: “Karacasu ve Tavas kazalarında İtalyanları davet için Kaymakam dahil ileri gelenler bir tutanak düzenlediler. Bunlara engel oldum. Garbi Karaağaç kazasının düzenlediği tutanaklardan haberinizi vardır. Bu tutanaklarda haklarında ileri sürülen iddialara sizinde cevap verdiğinizizi üzüntü ile öğrendim. Ben on beş aydan beri vatanıma hizmet etmekteyim. Kesinlikle mal ve para düşkünü değilim. Denizli olayında dahil olan tekaüt Binbaşı İbrahim Efendiyi Ankara’ya gönderdim. Eğer Denizli olayının önü bu şekilde alınmamış olsaydı ikinci bir Anzavur olayı ile karşı karşıya kalınacağı ihtimalini hatırdan çıkarmamak gerekir. Ferit Paşa taraftarlarının hizmet tekliflerinin hepsini reddettim. Rica ederim. Büyük Millet Meclisi’nin bana karşı fikrini bilmek isterim.” Telgraf büyük ölçüde Demirci Mehmet Efe’nin kendini savunması niteliğindedir. Demirci Mehmet Efe’nin Denizli olayının önü alınmamış olsa ikinci bir Anzavur olayının meydana gelebileceğinin belirtilmesi ise Denizli olayındaki tutumunu haklı gösterme çabasıdır. Ferit Paşa’dan gelen teklifleri reddettiğini belirten ve Büyük Millet Meclisinin kendisine bakışını bilmek isteyen Demirci Mehmet Efe’nin vaziyetten oldukça endişeli olduğu anlaşılmaktadır⁸.

18 Ağustos 1920 tarihinde Yörük Ali Efe’nin “Söke’de Aydın Mutasarrıfı Tevfik Bey’e” hitabıyla gönderdiği telgraf Demirci Mehmet Efe kızanlarıyla yaşanan gerginliğin çatışmaya doğru gittiğini göstermektedir. Demirci Mehmet Efe çiftliğe 200 kızan göndererek etrafı tehdit ile civar jandarmalara baskın yapmak suretiyle ahaliyi rahatsız etmek istemekte ve böyle nazik bir zamanda gaile çıkarmaya çalışmaktadır. Bu harekete karşı gerekli tedbirler alınmaya çalışılıyorsa da yolsuzluğun zuhuruna sebebiyet verilmemeye elden geldiği kadar çalışılacaktır. Yapılacak hareketin yanlış anlaşılması ise telgrafın sonunda şu şekilde belirtilmiştir: “... fakat bu şeririn böyle yolsuz hareketine karşı yapılacak tedbir ne suretle telakki edilecek su-i tefsir ve tefhime uğramamak için bu babda fikri alilerinin inzimamı teemmül olup yapılacak muamelenin işarı ricasıyla keyfiyetin Denizli Kalem Riyasetine Ankara’da Ali Fuat Paşa Hazretlerine bildirildiğini Demirci Mehmet’ten de fikrinin istizah edildiği⁹.” Aynı tarihte Seyyar Jandarma Bölük Komutanı Mülazım Mehmet Hulusi Demircinin kızanlarından Pirlibeyli Ali Efendi ile arkadaşı İbrahim’in Dalama’da olduklarını haber aldıklarını ve bunlar hakkında ne muamele yapılacağını Bozdoğan’da bulunan Tabur Kumandanı Molla Hasan Emmi’ye sormuştur¹⁰. Hemen bir gün sonra Tevfik Bey tarafından Yörük Ali Efe’ye gönderilen telgrafta ise, bu sıralar gaile çıkarmaktan uzak kalmanın millet ve memleket menfaati icabı olduğu ve acele etmeksizin gayet mutedil ve esaslı düşünmek lazım geldiği bildirilmiştir¹¹.

Tevfik Bey’in temkinli hareket edilmesi yönündeki tavsiyelerine karşı Demirci kızanlarının mıntıkada şekavet yapmak ve jandarma karakollarına baskın yapacağı tehdidiyle ahalinin mal ve hayvanlarını yağma, zorla para talep etme gibi davranışlara devam etmeleri çatışmayı kaçınılmaz hale getirmiştir. Nitekim Demirci Mehmet Efe’nin arkadaşlarından şaki ve asker firarisi Mustafa onbaşı ile avanesi verilen nasihatleri kabul etmeyerek (Alaiye) çiftliği civarında şekavete devam etmişlerdir. Bu durum üzerine Seyyar Jandarma Kumandanı Mülazım Halil İbrahim Efendi emrinde seyyar ve sabit jandarmalardan oluşan müfreze Mustafa onbaşı ve avanesinin şekavet ettikleri mıntıkada inceleme yaptıkları sırada, “Şakilerle” müsademeye mecbur kalmışlardır. Çatışma sonrasında Mustafa onbaşı ve bir arkadaşı ölü olarak Mehmet oğlu Mustafa adlı şahıs ise silah ve cephanesiyle ele geçirilmiş dört kişide yaralı olarak firar etmişlerdir. Bunların takibine devam edilmekle birlikte Seyyar Jandarma

⁸ Aydın, a.g.e., s. 345-346.

⁹ Askeri Tarih ve Stratejik Etüd Başkanlığı Arşivi Yörük Ali Efe Dosyası, K:2, G: 277, B: 1.

¹⁰ ATASE Arş., YAED, K:2, G: 279, B: 1.

¹¹ ATASE Arş., YAED, K:3, G: 633, B: 1-2.

Müfrezesinden de bir kişinin yaralanmış olduğu Seyyar Jandarma Tabur Komutanlığının raporuna atfen Muğla ve Havalisi Kumandanlığına bildirilmiştir. Telgrafta ayrıca “*Demirci Mehmet Efe kızanlarından mıntıkamız dahiline giren bulundukça böyle şekavet ve rezaletinde eksik olmayacağı ve bu hal devam ettiği takdirde büyük vukuatlara meydan verilmiş olacağı*” belirtilerek lazım gelen tedbirlerin alınması Muğla ve Havalisi Kumandanlığından istenmiştir¹².

57. Tümen Komutanı Yarbay Nazmi'nin 12. Kolordu Komutanına çektiği telgrafta gelişmeleri teyit eder niteliktedir. 21 Ağustos 1920 tarihli bu telgraf özetle şöyledir: “Karacasu kazasının Manastır ve Azizabat yörelerinde Demirci Mehmet Efe kızanlarıyla Yörük Ali Efe kızanları arasında bir müsademe olmuştur. Zaiyat miktarı henüz bilinmemektedir. Demirci Efe'nin bu günlerde Ankara'ya güven olmadığı gibi millete de güveni olmadığını söylemektedir. Ruhi durumunda çabuk değişmeler şüphe ve endişe içinde olduğunu göstermektedir. Bunu gidermeye çalışıyorum. Yörük Ali'nin kendi kızanlarına taarruzundan da endişelidir. Bunun için bugün birden bire Denizli'den çıkmış Karcı dağı denilen yere gitmiştir. Kötü bir olayı engellemek için bölgeye Seyyar Jandarma Bölüğü ile yetişmiş bir Piyade Alayı gönderiniz¹³.” Bu telgraftan da Demirci Mehmet Efe'nin mevcut durumu ve mücadelenin geldiği aşama itibarıyla görevini tamamladığı anlaşılmaktadır. Çünkü Milletin düşmanla çarpışması için desteklediği kuvvetlerin halkın canına, malına zarar vermesi kabullenilemeyecek bir durumdur.

SONUÇ

Demirci Mehmet Efe'nin Denizli olayı sonrasında kuşku ve korkusu iyice artmıştır. Mustafa Kemal Paşa'ya gönderdiği telgrafta Meclisin kendine ne şekilde baktığını öğrenmek istemesi de bu durumun göstergesidir. Demirci Mehmet Efe'nin kızanlarından bir kısmı ise Yörük Ali Efe'nin mıntıkasına inerek halkı rahatsız etmektedir. Muğla ve Havalisinde en önemli otorite sayılan Yörük Ali Efe ise halkın huzur ve güvenliği için asayişe özellikle önem vermektedir. Yörük Ali Efe düşman karşısında halkın desteğiyle yürütülen mücadeleye bu tarz şekavet olaylarının büyük zarar vereceğini çok iyi bilmektedir. Durumu iyi değerlendiren Yörük Ali Efe Demirci Mehmet Efe kızanlarının yaptığı uygunsuz hareketler hakkında gerekli makamlara bilgi verdikten sonra, Mustafa onbaşı ve avanesine de gerekli gözdağını vermekten de geri durmamıştır. Çünkü halk her bakımdan bu tarz şakilere karşı korumasız durumdadır. Her şeye rağmen Yunan ordusunun hızlı bir şekilde ilerlediği bu günlerde Demirci Mehmet Efe ile Yörük Ali Efe kuvvetleri arasındaki bu çatışma zaten zayıf olan mukavemeti daha da zayıflatmış olması bakımından önemli olmuştur.

KAYNAKLAR:

Kitaplar:

- AKER, Mehmet Şefik, 57. Tümen ve Aydın Milli Mücadelesi (1918-1920), Yayına Hazırlayan; Ahmet Tetik, Ayşe Seven, Mahmut Yüksel Canbaz, Genel Kurmay ATASE Bşk. Yay., Ankara 2006.
- AYDINEL, Sıtkı Güneybatı Anadolu'da Kuva-yı Milliye Hareketi, Vadi Yay., Ankara 2008.
- TEKELİ, İlhan ve Selim İlkin, Ege'deki Sivil Direnişten Kurtuluş Savaşına Geçerken Uşak Heyet-i Merkeziyesi ve İbrahim (Tahtakılıç) Bey, T.T.K.B., Ankara 1989.

Arşiv:

- ATASE Arş., K:2, G: 275, B: 1-2.
- ATASE Arş., K:2, G: 276, B: 1.
- ATASE Arş., K:3, G: 608, B: 1-2-3.
- ATASE Arş., YAED, K:2, G: 263, B: 1-2-3-4.

¹² ATASE Arş., YAED, K:2, G: 263, B: 1-2-3-4.

¹³ Aydın, a.g.e., s. 346.

[illegible]

بدر بنابر
289
۲۹ بنظر نمانده طایفه در هر صبح
۲۰ ۱۷ ۱۶ تا رنجی که اسما عیل به ریره بیکه
بوقدره بیهوده جوارده بولنماسی احتیاط
بنابر تکیه و تقیاطه و شدت درام اولتقد
البحر ریره بیکه بولنماسی عائله شد بدر طایفه
کوتی بیکه که شد طبع بیکه اسما ریره و روزی که
در لورده اولتقد بولنماسی احتیاط بولنماسی
فیاتر بیکه ~~بیکه~~ بولنماسی احتیاط بولنماسی
ابر الهم عقدته یا بید جبهه معمله تله ده استماره
شعره اقدم ۱۸ ۸ ۲۹
بیا - شانه بیکه
مهره
محمد علی

